

Zpráva o činnosti Archivu Pražského hradu v roce 2010

Archiv Pražského hradu je od 1. 7. 2003 organizačně zařazen do odboru spisové a archivní služby Kanceláře prezidenta republiky. Archiv PH k 31.12. 2009 spravoval 1065, 33 bm archivních fondů a sbírek (56 fondů a sbírek) a 19 258 svazků knih příruční knihovny.

I. Personální situace

V APH působili Mgr. Martin Halata (vedoucí-samostatný archivář), Dr. Marek Suchý, (samostatný archivář), Ing. arch. Michal Šula (odborný archivář), pí Martina Hůlková (odborný archivář-pracovník badatelný a fototéky), p. Martin Výborný (pracovník badatelný), PhDr. Marie Krákorová (knihovna APH) a Mgr. Kateřina Mojsejová, odborná archivářka. Fotografické práce vykonávali pp. Ondřej Příbyl, Stanislav Loudát a Benedikt Renč. Na práci oddělení se dlouhodoběji podílela konzervátorka BcA. Jana Očková.

II. Úsek badatelný

Archiv Pražského hradu představuje vedle Archeologického ústavu AVČR, oddělení uměleckých sbírek SPH, odboru památkové péče KPR a Archivu KPR další centrum historické práce na Pražském hradě. Dokončení rekonstrukce v prosinci roku 2008 umožnilo plné rozvinutí činnosti pracoviště. Zejména došlo k znovuoživení mikrografických prací (koncem roku 2009 byl nově pořízen vyvolávací automat na mikrofilmy). Do plného provozu se během roku 2010 dostala i fototéka APH, která mj. zajišťovala digitální studijní kopie k presenčnímu předkládání v badatelně, i řešení složité agendy reprodukčních smluv. Fototéka APH navíc rozšířila svoje působíště i na depozitář citlivých fotografických nosičů (CD, dia, skleněné negativy, mikrofilmy, atp.). Provoz badatelný APH v nových podmínkách umožňuje jednak komfortní práci badatelů, kteří mají m.j. k dispozici stolní počítač, mikrofilmové čtečky, odpovídající osvětlení pracovních stolů i místní přípojky na přenosné počítače, jednak respektuje maximální ochranu zde studovaných materiálů. K dispozici je rovněž - po předběžné objednávce - příruční knihovna základní referenční literatury. V roce 2010 byly odstraněny některé dílčí problémy, spojené s nosností regálového systému (nevhodné uchycení polic v depozitářních skříních), dílem tyto práce budou pokračovat v roce 2011 na úseku příruční knihovny v badatelně. Rekonstrukce archivu se stala předmětem zájmu odborné veřejnosti, a pracoviště bylo požádáno o umožnění exkurzí. Vzhledem k nutnému zachování konzervačního charakteru depozitářů, byla exkurze přijata jednorázově dne 15.11.2010 (Vojenský historický archiv, Ústavu dějin UK-AUK a Archiv NTM). O rekonstrukci archivu byl ve Zprávách památkové péče publikován text. (Viz bibliografie.)

Badatelnu navštívilo celkem 165 externích a interních badatelů, kteří vykonali 323 návštěvy. Pracovníci odpovídali průběžně na dotazy badatelů (písemně, ústně i přes elektronické adresy - kvalifikovaný odhad 632 dotazy.) V rámci činnosti fototéky bylo v programu KpWin založeno 1480 nových záznamů, editována byla 371 položka a dále byl vytvořen nový evidenční seznam mikrofilmů a jejich lokace. Výraznou částí práce tohoto úseku byla agenda smluv o reprodukcích v celkovém počtu 38 položek s následnými činnostmi (zajištění reprodukce, vyhotovení a korigenda smluv a jejich expedice).

III. Příruční knihovna

Příruční knihovna APH byla založena v roce 1925. Nyní je její statut rozšířen na příruční knihovnu OSAS. Její početní stav v roce k dni 31.12. 2010 ukazuje následná tabulka:

F o n d	Počet knih	Přírůstky	D a r y	Smlouvy	Ošetření fondů/ Počet svazků	Předáno do AKPR
Příručka APH	16 781	307	42	40	12	51
Uměnovědná	2 786	0	0	0	0	0
Celkem	19 567	307	42	40	12	51

Kromě běžné knihovnické agendy (katalogizace přírůstků, časopisy, výpůjčky apod.), byla v polovině roku dokončena retrokonverze lístkového katalogu, takže celý fond příruční knihovny APH je dosažitelný v interním systému Kp-Win, také na intranetu). Byly uspořádány řady časopisů v regálech v depozitářích tak, aby byly jednotlivé tituly kompletovány a umístěny dle logických souvislostí s ohledem na výpůjční praxi. Byl vypracován přehled lokace časopiseckých řad a některých sborníků dle knihovních skříní a související abecední seznam časopisů v jednotlivých regálech. Rovněž byl vypracován lokační seznam „velkých formátů“. Na ošetření fondů (opravy stávajících publikací a vazby časopisů) byly v roce 2010 čerpány prostředky knihovny KPR. V průběhu roku bylo za knihy vydáno celkem 91 042 Kč . Průběžně byly řešeny požadavky externích badatelů i pracovníků Hradu, jak telefonické, tak návštěvnické. Celkem bylo evidováno 11 badatelů (11 návštěv) a 68 výpůjček v rámci SPH a KPR.

IV. Pracovní program

V roce 2010 vytvořil APH celkem 153 spisy (čísla jednací), v nichž se odráží celý další pracovní program Archivu Pražského hradu :

V.1 Fotografické práce

Fotografické práce se v roce 2010 soustředily na vytváření digitálních studijních kopií nejčastěji badatelsky žádaných archiválií. Systematicky tak byly i nadále fotografovány fondy Knihovna a Archiv Metropolitní kapituly u sv. Víta, digitálně fotografovány hudebniny téže provenience, stará plánová sbírka a sbírka rukopisů různé provenience.

V. 2 Konzervátorské práce

Konzervátorsko - restaurátorské práce se v roce 2010 sloužily podpoře kurátorů během výstavních akcí (adjustace, deadjustace exponátů). Z podpůrných prací během výstav jmenujme instalaci rukopisu „HBA 398“ na výstavě Hans von Aachen- malíř na evropských dvorech (Obrazárna Pražského hradu,). Prováděny byly ambulantní a sanační zásahy v depozitářích pracoviště (konzervátorský vysavač Conservac s Hepa- filtrem, proklady, atd.). Z nejvýznamnějších úkolů byla dokončena reponace plánové pozůstalosti stavitele Karla Fialy, pokračoval projekt nového uložného systému pro listiny Knihovny Metropolitní kapituly (sign. 1-I/1-179-VIII/18) a fondu Jednota pro dostavbu chrámu sv. Víta, kdy byla koncem roku objednána další část vhodných obalů k reponování.

V.3 Zpřístupňovací práce, přejímky archiválií

Pořádací práce se soustředily na fondy malého a středního rozsahu. Významný podíl v roce 2010 sehrály revize archivních fondů a jejich následné umístění na internetové stránky APH. Byly proto zrevidovány fondy Sběrka hudebnin dvorní kaple sv. Kříže na Pražském hradě, Staré tisky, Česká dvorská komora, Úřední knihy spolku Jednota pro dostavbu chrámu sv. Víta, Dvorský stavební úřad (kartony 1-5), Pavel Janák – písemná pozůstalost (1936-1955), Karel Fiala – písemná pozůstalost (1891-1939) a Sběrka plakátů (1945-2010). Nově byl zpřístupněn fond Miloslava Klementa (1923-1975). Dále pokračovalo zpracování plánových podkladů k objektu K110 do databáze KpWin (ke dni 31.12. zaneseno 610 evidenčních záznamů). Utříděna byla osobní pozůstalost ing. Jakoubka, vedoucího zahrad PH, a uložena jako archivní balíky (vzhledem k lhůtám zpřístupnění podle platného AZ). V roce 2010 proběhla mimořádná přejímka archivního materiálu z příruční registratury (tzv. Technický archiv) Oddělení přípravy staveb SPH a dále také přejímka plánů z oddělení PPS OSAS v rámci skartační probírky spisů KPR. V rámci odchodu do starobního důchodu archiv převzal pozůstalost dlouholetého pracovníka SPH, ing. V. Procházky (přebírací seznam, dosud neutříděno). Výrazně pokročily – v rámci projektu Monasterium - přesun textového souboru katalogu listin AMK a jeho doplnění o recentní data a popisy. Na web archivu byla umístěna řada inventářů pracoviště, a dílem i archivní prameny: Hospodářská správa Pražského hradu (1918-1945), Osobní fond Miloslava Klementa (1923 - 1975), Úřední knihy fondu Jednota pro dostavby katedrály sv. Víta, Stavební správa Pražského hradu (1919 - 1948), Referát Stavební věci Pražského hradu KPR z let

1919 - 1947, Písemná pozůstalost stavitele Karla Fialy (1891 - 1939) , Písemná pozůstalost hradního architekta prof. Pavla Janáka (1936 – 1955), Dr. Adolfina Knechtlová (1914 -1968). Osobní pozůstalost., Sběrka fotografií architekta Kamila Hilberta, Skicáře dómských architektů 1874-1930, Česká dvorská komora (do roku 1620), Ročenky Jednoty pro dostavbu chrámu sv. Víta (1861-1876, 1882). Pracoviště obdrželo od soukromého dárce- v souvislosti s výstavou o Tomáši G. Masarykovi - celuloidový 16mm film s touto tematikou.

V. 4 Účast na výstavách a obdobných projektech

V. 4.1 Autorské podíly:

Halata, Martin : Alojzij Gangl, kipar na poti k modernizmu, Národní galerie Lublaň, Slovinsko, únor - duben 2010

Halata, Martin - Mojsejová, Kateřina - Šula, Michal : Život TGM na Hradě - dny všední i sváteční. (vernisáž 2.3.2010)- autorské texty na výstavních panelech, výběr exponátů, spojeno s organizačním podílem na výstavě.

V. 4. 2 Organizační podíly:

Halata, Martin : Hans von Aachen - malíř na evropských dvorech (Obrazárna PH,)- agenda spojená se zápůjčkou rkp. HBA 398

Suchý, Marek : Jindřich Zdík – biskup olomoucký 1126-1150, (Muzeum umění Olomouc – Arcidiecézní muzeum v Olomouci)

Suchý, Marek : Královský sňatek, Eliška Přemyslovna a Jan Lucemburský, 1310 (Muzeum hl. m. Prahy) Výpůjční agenda.

Suchý, Marek : 900 let od první písemné zmínky o Rokycanech (Státní okresní archiv Rokycany), výpůjční agenda k faksimili KMK G5.

V. 4.3 Pedagogická činnost

Suchý, Marek : Semestrální kurs (léto 2010) na FHS UK: Kapitoly z dějin severské vikingské a středověké kultury II: Kultura středověkého Norska (cca. 1066-1397)- cyklus přednášek (2 hodiny týdně)

Suchý, Marek : Semestrální kurs (zima 2010) na FHS UK: Kapitoly z dějin severské vikingské a středověké kultury I: Vikingská kultura (cca. 793-1066)- cyklus přednášek (2 hodiny týdně)

Suchý, Marek : Zkušební komise FHS: Evropské dějiny v kontextech.

V.4. 4. Účasti na odborných školeních, seminářích, konferencích atd.

Halata, Martin : konference Věda a technika v českých zemích od roku 1960, NTM Praha-ÚSD AV ČR (KDV), 7. - 8. 12. 2010, Národní technické muzeum Praha,

Halata, Martin : Neznámý obraz Karla Škréty v jičínském kostel sv. Ignáce. Přednášky vedla A. Rousová a kol- v rámci projektu Karel Škréta. Doba a dílo 1610-1674 (17. 6. 2010)

Halata, Martin : Správní řád v archivnictví, Národní archiv Praha (11. 11. 2010)

Hůlková, Martina : Management fotografické sbírky-Resurrected Treasure, Akademie věd ČR, 22. 4. 2010

Hůlková, Martina : Falza na českém uměleckém a starožitnickém trhu, Národní muzeum Praha, 14.10.2010

Hůlková, Martina : 200 fotografie očima vědy, VŠCHT v Praze, 22.7.2010

Hůlková, Martina : Muzea a digitalizace, Národní technické muzeum v Praze, 18.- 19.5. 2010

Suchý, Marek : Problematika písemných pramenů v oblasti dějin výtvarného umění, Národní galerie, 11. - 12. 11. 2010

Suchý, Marek : International Medieval Congress 2010, University of Leeds, 12.-15. 7. 2010. Příspěvek (s R. Zaoralem) v sekci 714: 'On the road' in partibus Boemie: Testimony of Henry of Derby's Travel Accounts of 1392

Šula, Michal : Problematika písemných pramenů v oblasti dějin výtvarného umění, Národní galerie, 11. - 12. 11. 2010

Mojsejová, Kateřina : Management fotografické sbírky-Resurrected Treasure, Akademie věd ČR, 22.4. 2010

V. 4. 5 Tiskem publikovaná bibliografie pracovníků

Halata, Martin (et al.) : Rekonstrukce Archivu Pražského hradu, in : Zprávy památkové péče 2010/5, roč.70 , s. 351 - 352

Halata, Martin : Alojz Gangl (1859-1935), slovinský sochař, in: Slavné osobnosti v dějinách Prahy 5. Příběhy nevšedních životů, díl 3., s. 115-119 , Praha 2010

Hůlková, Martina : Znovuobjevený Alexandr Gubčevský. Život spojil s Pražským hradem. Národní osvobození 11/2010, nestr.

M.Halata, leden 2011